

Bostadsanpassningsbidrag 2001

Bostadsanpassningsbidragen 2001

Boverket oktober 2002

Titel: Bostadsanpassningsbidragen 2001

Utgivare: Boverket oktober 2002

Upplaga: 1:1

Antal ex: 500

Tryck: Boverkets kopiering, Karlskrona 2002

ISBN: 91-7147-721-7

Sökord: Bostadsanpassningsbidrag, bostadsanpassning,
funktionshinder, kommuner, bidragsbelopp, lagstiftning, statistik.

Diarienummer: 1360-3039/2002

Publikationen kan beställas från:

Boverket, Publikationsservice, Box 534, 371 23 Karlskrona

Telefon: 0455-35 30 50

Fax: 0455-819 27

E-post: publikationsservice@boverket.se

Webbplats: www.boverket.se

©Boverket 2002

Förord

Rapporten är en sammanställning och redovisning över hur kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget har utfallit under år 2001. Uppgifterna har inhämtats genom Boverkets bostadsmarknadsenkät under år 2001.

Rapporten är sammanställd av Leif Götesson, utredare på bidragenheten.

Karlskrona oktober 2002

Annika von Schéele
chef för Husbyggnadsdivisionen

Innehåll

Bakgrund och läsanvisning.....	7
Sammanfattning.....	9
Bostadsanpassning allt dyrare	11
Kostnaden för bostadsanpassning har ökat.....	11
Stora skillnader mellan kommunerna	13
Ofta små bidragsbelopp.....	14
Anpassning av bostäder.....	15
Anpassning av gruppbostäder m. m.....	15
Handikaphiss i flerbostadshus	15
Dörrautomatik i flerbostadshus.....	16
Hobbyverksamhet	16
Överklagan och tillsyn	17
Överklaganden.....	17
Tillsynsärenden.....	18
Besök i kommunerna	18
Bilaga: Tabeller.....	21

Bakgrund och läsanvisning

Den som är funktionshindrad har rätt till ett ekonomiskt bidrag för att anpassa sin bostad så att han eller hon kan leva ett självständigt liv i eget boende. Detta regleras i lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m. m. Bidraget ska täcka skäliga kostnader för anpassningen. Det är kommunerna som har ansvaret för bidraget, såväl vad gäller bedömningar och beslut som det ekonomiska ansvaret.

Utvecklingen kommenteras kortfattat och illustreras med diagram. Det bakomliggande siffermaterialet redovisas i en tabellbilaga.

Vi redovisar bland annat hur kommunernas utgifter för bidraget varierar mellan olika delar av landet. Vi vill betona att Boverket inte lägger någon som helst värdering i om utgifterna är höga eller låga i förhållande till genomsnittet.

Boverket ska medverka till att kommunerna har en enhetlig praxis och en laglig och väl fungerande handläggning av bostadsanpassningsbidraget. Boverkets tillsyn följer av 3 § lagen om bostadsanpassningsbidrag m. m.

Sammanfattning

Denna rapport är en sammanställning av kommunernas utgifter för bidrag till bostadsanpassning för år 2001. Rapporten redovisar bland annat hur kommunernas utgifter varierar i olika delar av landet.

Antal beviljade bidrag och kostnader

Antal beviljade bidrag ligger på samma nivå som föregående år medan däremot den totala kostnaden har ökat från cirka 710 till 782 miljoner kronor. Den genomsnittliga kostnaden per ärende har därmed ökat från 12 300 till 13 600 kronor mellan 2000 och 2001. Det görs ingen närmare analys av detta men om kostnaden per ärende fortsätter att öka finns det anledning för Boverket att undersöka orsakerna till detta.

Regionala skillnader

Under 2001 beviljades i genomsnitt 7 bostadsanpassningsbidrag per tusen invånare i kommunen vilket är detsamma som året innan. Kostnaden per invånare uppgick i medeltal till 93 kronor vilket däremot är en ökning jämfört med 2000 då beloppet var 82 kronor. De regionala skillnaderna är dock stora och sammanlagt beviljat belopp varierar mellan 15 och 387 kronor per invånare.

Bidragsbelopp

Merparten av bostadsanpassningsbidragen avser små belopp. Cirka 60 procent av bidragen är på mindre än 5 000 kronor och endast cirka 2 procent överstiger 100 000 kronor.

Överklaganden

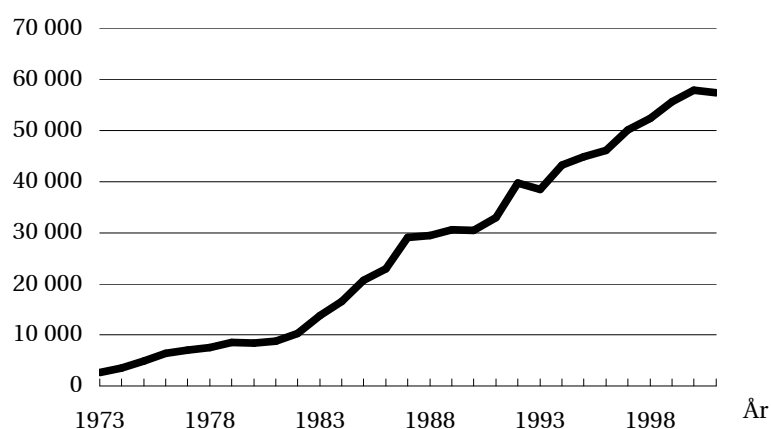
Antalet överklagade kommunala beslut om bostadsanpassningsbidrag har legat på ungefär samma nivå under de senaste 5 åren. Drygt 300 beslut överklagas årligen till länsrätt varav ungefär vart femte leder till ändring av kommunens beslut.

Bostadsanpassning allt dyrare

Kostnaden för bostadsanpassning har ökat
Omfattningen av verksamheten med bostadsanpassningsbidrag har varit lika stor som föregående år. Under 2001 beviljades cirka 57 400 bostadsanpassningsbidrag, jämfört med 57 800 under 2000.

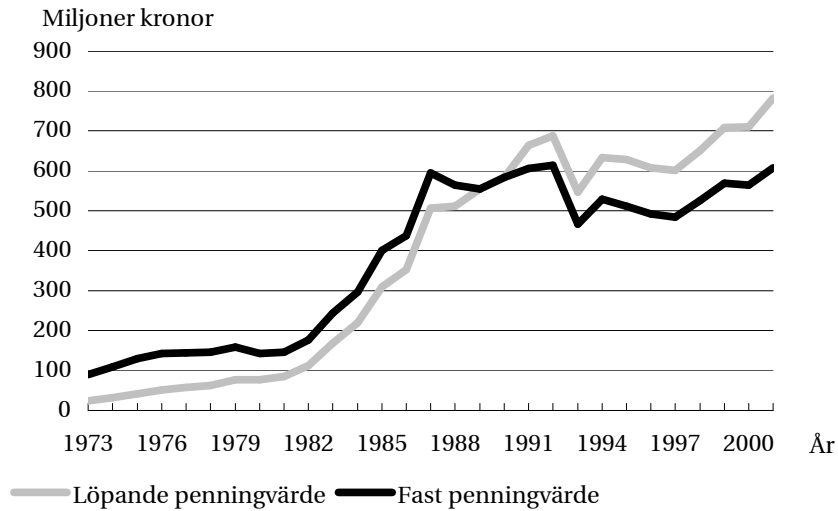
Antal beviljade bidrag per år 1973–2001

Lägenheter

Det är inte helt ovanligt att en och samma person får bostadsanpassningsbidrag mer än en gång inom loppet av ett år. Därför är antalet personer som fått bidrag alltid något färre än antalet beviljade bidrag. Uppskattningsvis 53 000 personer fick sin bostad anpassad under 2000.

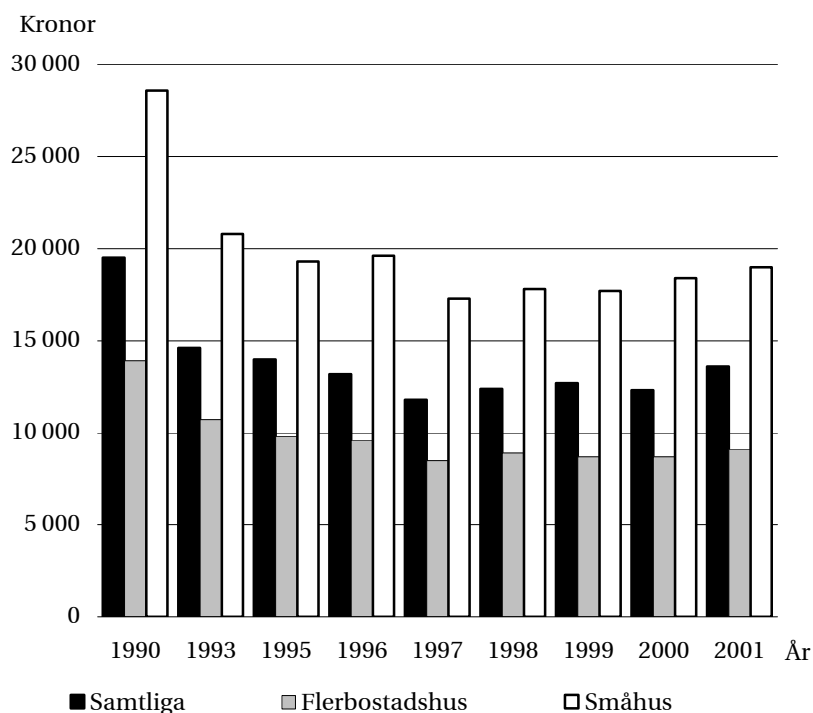
*Totala utgifter för bostadsanpassningsbidragen per år 1973–2001.
Miljoner kronor*

Kommunerna ökade sina utgifter för bostadsanpassning under 2001 med cirka tio procent räknat i löpande penningvärde jämfört med året innan. De sammanlagda bidragsbeloppen uppgick under 2001 till lite över 780 miljoner kronor. Under 2000 och 1999 låg utgifterna på cirka 710 miljoner kronor.

Under perioden 1987–1997 fanns en tendens till att kommunernas sammanlagda utgifter för bostadsanpassningarna – i fast penningvärde räknat – faktiskt minskade. Detta skedde efter en period av kraftiga årliga ökning under åttiotalet. Under 1998 och 1999 skedde så en ökning för att under 2000 återigen minska något. Under 2001 har utgifterna åter ökat.

Det genomsnittliga beloppet per bidrag har ökat jämfört med 2000. Det låg på cirka 13 600 kronor per bidrag under 2001, jämfört med cirka 12 300 kronor under 2000. Under åren 1998 till 2000 har genomsnittskostnaden legat mellan 12 300 och 12 700 kronor. Den genomsnittliga kostnaden per bidrag har alltså ökat märkbart under 2001. Någon närmare analys av detta görs inte i årets rapport men om kostnaden per ärende fortsätter att öka finns det anledning för Boverket att undersöka orsakerna till detta. Till exempel om det kan finnas en koppling till eventuella brister i tillgängligheten i nyare byggnader.

Genomsnittligt bidragsbelopp per år 1990–2001. Kronor per bidrag

Stora skillnader mellan kommunerna

Kommunerna beviljade under år 2001 i genomsnitt 7 bostadsanpassningsbidrag per tusen invånare till en kostnad av 93 kronor per invånare i kommunen. Men det är mycket stora skillnader mellan kommunerna. Sammanlagt beviljat belopp per invånare varierar från 15 till 387 kronor per invånare.

Om man ser till enskilda kommuner kan utgifterna för bostadsanpassning variera ganska mycket år från år men det finns ändå tydliga och ganska stabila regionala skillnader i hur mycket bostadsanpassningarna kostar per år och per invånare. Kommunerna i de nordligaste delarna av landet lägger t. ex. överlag mer pengar på bostadsanpassningar i förhållande till sin befolkning än genomsnittet.

Kommunerna i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län ligger i genomsnitt på över 100 kronor per invånare. Detsamma gäller Gotland, Blekinge och Dalarna, medan däremot Jönköpings och Kronobergs län ligger på mellan 50 och 60 kronor per invånare.

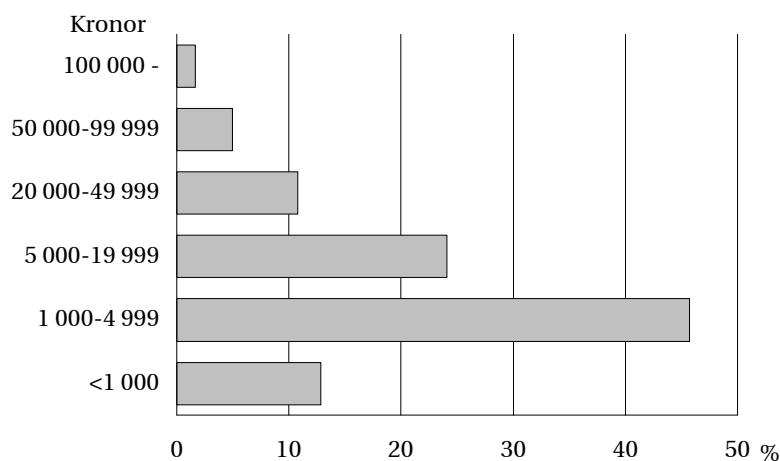
Vissa av dessa skillnader kan ha att göra med befolkningsammansättning och bostadsbestånd. En stor del av bostadsan-

passningarna görs hos äldre människor och anpassningar i småhus är ofta dyrare än de i flerbostadshus.

Ofta små bidragsbelopp

Merparten av bostadsanpassningsbidragen avser små belopp. Cirka 60 procent av bidragen är på mindre än 5 000 kronor och cirka 80 procent håller sig under 20 000 kronor. Bara cirka 2 procent av bidragen överstiger 100 000 kronor.

Den procentuella fördelningen av antal bidrag uppdelat efter bidragens storlek under 2001.

I likhet med föregående år hade fyra kommuner under 2001 någon anpassning som kostade mer än 1 miljon kronor. Ytterligare 24 kommuner hade någon anpassning som kostade mer än 500 000 kronor vilket däremot är en ökning med 50 procent jämfört med året innan. Den delvis ökade andelen större projekt kan vara en liten del av förklaringen till att den genomsnittliga kostnaden per ärende faktiskt har ökat.

Anpassning av bostäder

Anpassning av gruppboheter m. m.

Omkring hälften av kommunerna har kunnat redovisa hur stor del av antalet bidrag och hur stor del av kostnaderna som avser anpassningar i gruppboheter, servicehus eller andra särskilda boendeformer.

Av underlaget framgår att anpassningarna i gruppboheter m. m. är mindre omfattande. I genomsnitt uppgår bidragsbeloppet till 6 000 kronor för en sådan anpassning. Den sammanlagda kostnaden utgör bara cirka 3 procent av den totala kostnaden för bostadsanpassningsbidrag. Antalet bidrag till gruppboheter m. m. utgör cirka 6 procent av det totala antalet.

Handikaphiss i flerbostadshus

Ett 90-tal kommuner har angett att man under 2001 har beviljat ansökningar som avser installation av handikaphiss i flerbostadshus i ett eller flera våningsplan. I dessa kommuner har det totalt inkommit cirka 260 ansökningar varav ungefär 30 procent avser lägenheter med bostadsrätt.

Ungefär var tionde ansökan om bidrag till handikaphiss avser en anpassning i flera våningsplan.

Kostnaden för handikaphiss utgör ungefär 9 procent av kommunernas totala kostnad för bostadsanpassningsbidrag i flerbostadshus medan antalet bidrag bara uppgår till cirka 1 procent av totalt antal beviljade bidrag. Underlaget visar på att den genomsnittliga kostnaden för anordnande av handikaphiss i flerbostadshus för ett våningsplan ligger på cirka 57 000 kronor.

Medan kostnaden för anpassning i flera våningsplan i medeltal kostar cirka 111 000 kronor. Siffrorna kan emellertid vara något missvisande eftersom det är känt att man i många fall återanvänder lyftanordningar vilket innebär en betydligt lägre kostnad än för en nyinstallation.

Av de inkomna ansökningarna avslogs cirka 10 procent med hänsyn till att kommunen kunde erbjuda en ur handikappsynpunkt mer lämplig bostad.

Dörrautomatik i flerbostadshus

Cirka 180 kommuner har angett att man under 2001 har haft ansökningar som avser dörrautomatik i flerbostadshus. I dessa kommuner har cirka 2 000 ansökningar inkommit varav 2 procent fick avslag.

Den genomsnittliga kostnaden för dörrautomatik i flerbostadshus ligger på cirka 18 000 kronor. Kostnaden för dörrautomatik utgör ungefär 18 procent av den totala kostnaden medan antalet bidrag för dörrautomatik uppgår till cirka 8 procent av totalt antal beviljade projekt i flerbostadshus.

Hobbyverksamhet

Endast ett tiotal kommuner har under 2001 beviljat bidrag till en anpassning för att göra det möjligt för den funktionshindrade att utöva hobbyverksamhet i bostaden. Den genomsnittliga kostnaden uppgick till cirka 23 000 kronor för en sådan åtgärd.

Överklagan och tillsyn

Överklaganden

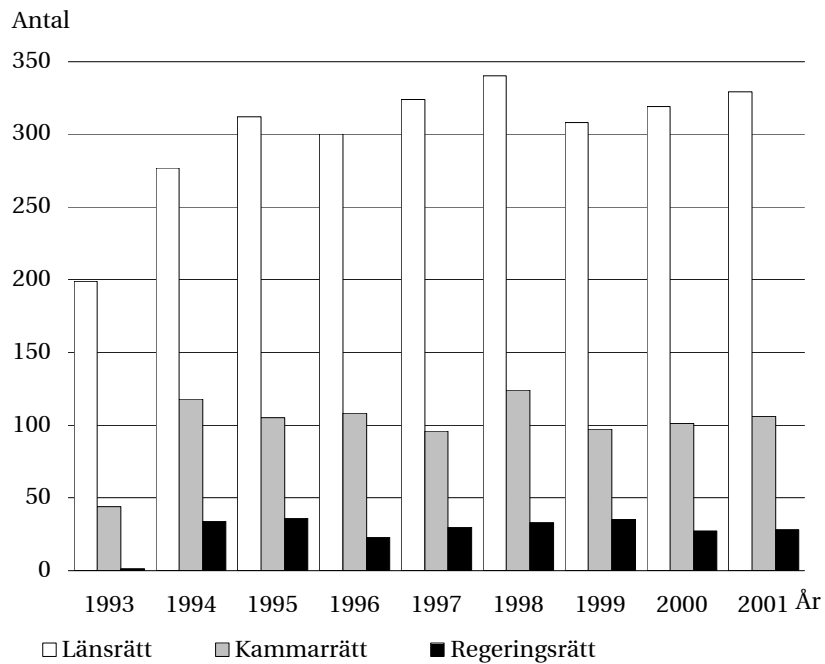
Sedan 1995 har mellan 300 och 340 kommunala beslut om bostadsanpassningsbidrag överklagats till länsrätt varje år. Under 2001 överklagades 329 beslut jämfört med 319 under 2000 och 308 året dessförinnan.

Ungefär vart femte överklagande till länsrätt leder till ändring av kommunens beslut.

Mellan åren 1995 och 2000 har årligen mellan 90 och 130 överklaganden förts vidare till kammarrätt. Under 2001 överklagades 106 länsrättsdomar till kammarrätt. I 16 procent av fallen ändrades länsrättens beslut.

De fåtal överklaganden av kammarrättens domar som sker medför sällan någon ändring i Regeringsrätten. Av de totalt 21 ärenden som gick vidare till Regeringsrätten under 2001 beviljades inte prövningstillstånd i något fall.

Överklaganden av beslut om bostadsanpassningsbidrag. Inkomna ärenden 1993–2001

Tillsynsärenden

Sedan 1993, när lagen om bostadsanpassningsbidrag infördes, och fram till 1997 hade Boverket inte mer än ett par-tre tillsynsärenden om året. Vi har sett en viss ökning under åren 1998 till 2001. Under de första 8 månaderna av år 2002 har det inkommit 7 sådana ärenden.

Besök i kommunerna

Boverket har under 2001 besökt fyra kommuner. Syftet med besöken har varit att få en bild av hur bidragshandlingen fungerar och att stödja kommunerna i deras uppgift att utöva en laglig och väl fungerande förvaltning. Besöken har mynnat ut i tillsynsrapporter som översänts till Socialdepartementet, Svenska Kommunförbundet och riksdagens Bostadsutskott. Vid besöken har Boverket särskilt uppmärksammat bland annat följande.

- Ansökningsförfarandet

I några av kommunerna skriver normalt den sökande och arbetsterapeuten ansökan tillsammans. Vid besöken framkom också att det råder anmärkningsvärt stor överensstämmelse mellan

arbetsterapeutens intyg och ansökningarna, det vill säga sökanden tycks i de flesta fallen inte ansöka om bidrag för fler åtgärder än arbetsterapeuten bedömt vara nödvändiga. Med hänsyn till denna överensstämmelse mellan ansökan och intyg kan det ifrågasättas om det bland de sökande finns personer som egentligen hade önskat få bidrag för fler åtgärder. Det finns således risk för att alla de åtgärder som sökanden faktiskt önskat få bidrag för inte blir prövade av kommunen genom ett formellt överklagbart beslut. För att minimera denna risk har Boverket rått kommunerna att genom ökad information upplysa de sökande om rätten att få alla önskade åtgärder prövade.

- Fastighetsägarens medgivande

Det förekom att bostadsanpassningsbidrag beviljades trots att fastighetsägaren inte lämnat ett skriftligt medgivande. Detta strider mot Boverkets föreskrifter (BFS 1992:46) till lagen om bostadsanpassningsbidrag som anger att man till ansökan ska foga ett intyg från fastighetsägaren. Detta intyg ska omfatta både att åtgärderna får vidtas och att sökanden inte är skyldig att återställa bostaden i ursprungligt skick vid avflyttning. Syftet med denna bestämmelse är att skydda sökanden från framtida ersättningsanspråk. Boverket har anmodat samtliga besökta kommuner att skärpa rutinerna för fastighetsägarens medgivande.

- Fullmakt

Boverket har rekommenderat de kommuner som inte redan har en separat fullmaktsblankett att utarbeta en sådan. När en kommun använder en förtryckt fullmaktsförklaring på ansökningsblanketten finns det risk för att sökanden tror att de är skyldig att ge fullmakt åt kommunen. Boverket har för avsikt att i samarbete med Svenska Kommunförbundet arbeta fram en fullmakt vilken bör innehålla kompletterande upplysningar om vad en fullmakt innebär samt också upplysningar om att kommunen kommer att handla i samråd med sökanden.

- Beslut i efterhand

I samtliga kommuner förekom att beslut fattades först när åtgärderna hade utförts. Boverkets uppfattning är att beslut bör fattas före åtgärdernas utförande, såvida inte sökanden ansöker om bidrag först när åtgärderna är utförda. Beslut i efterhand är enligt Boverkets mening förenat med stor rättsosäkerhet. Även om kommunen anser att bidrag ska beviljas kan sökandens och kommunens uppfattning om åtgärderna gå isär. Boverket anser därför att det är viktigt att sökanden kan överklaga kommunens beslut och få detta prövat innan åtgärderna utförs. Ett beslut i efterhand kan medföra att sökanden inte upplever sig ha några möjligheter att överklaga beslutet. Då förfarandet med beslut i

efterhand tillämpas av flera kommuner har Boverket för avsikt att fästa Socialdepartementets uppmärksamhet på detta förfarande och att i samråd med Svenska Kommunförbundet återkomma i denna fråga.

Det samlade intrycket från besöken är dock att det hos samtliga fyra kommuner finns en välvilja och önskan att snabbt få till stånd en god anpassning.

Bilaga: Tabeller

Tabell 1 Beviljade bostadsanpassningsbidrag per år

År	Antal bidrag	Antal personer som fått bostadsanpassningsbidrag (uppskattning)
1990	30 500	
1991	33 000	
1992	39 700	
1993	38 500	
1994	43 200	
1995	44 900	
1996	46 100	
1997	50 100	46 800
1998	52 500	48 600
1999	55 700	52 200
2000	57 800	53 900
2001	57 400	53 000

Tabell 2 Sammanlagda årliga utgifter för bostadsanpassningsbidrag

År	Löpande priser Miljoner kronor	1990 års penningvärde Miljoner kronor
1990	583	583
1991	663	606
1992	688	614
1993	547	467
1994	633	529
1995	628	511
1996	608	493
1997	599	483
1998	653	527
1999	708	569
2000	710	565
2001	782	608

Tabell 3 Genomsnittligt bidragsbelopp efter hustyp

År	Flerbostadshus Kronor	Småhus Kronor	Samtliga Kronor
1990	13 900	28 600	19 500
1993	10 700	20 800	14 600
1995	9 800	19 300	14 000
1996	9 600	19 600	13 200
1997	8 500	17 300	11 800
1998	8 900	17 800	12 400
1999	8 700*	17 700*	12 700
2000	8 500*	18 100*	12 300
2001	9 100*	19 000*	13 600

Dessa siffror baserar sig på uppgifter från ¾ av kommunerna

Tabell 4 Spännvidd mellan olika regioner i bidragsgivningen 2001

	Kommunerna		Länen	
	Antal bidrag per tusen inv	Kostnad kr/inv	Antal bidrag per tusen inv	Kostnad kronor/inv
Min - max	1,1 - 18,2	15 - 387	4,1 - 12,0	53 - 163
Medel	6,5	93	7,0	94
2:a-3:e kvartilen	4,6 - 8,0	61 - 111	5,6 - 7,9	80 - 111

Tabell 5 Fördelning av beviljade bidrag på beloppsstorlekar

Belopp	Procent av antalet beviljade bidrag		
	1999	2000	2001
<5 000 kronor	62	62	58
Därav:			
mindre är 1 000 kr	14	15	13
5 000- 19 999 kr	21	22	24
20 000-49 999 kr			11
50 000-99 999 kr			5
100 000 kr eller mer	2	2	2

Tabell 6 Andel av bostadsanpassningsbidragen som avser småhus

År	Procent av antalet beviljade bidrag	Procent av kostnaderna
1990	38	56
1993	34	50
1995	37	54
1996	37	55
1997	42	59
1998	38	54
1999	41	58
2000	39	57
2001	38	57

Tabell 7 Bostadsanpassningsbidragen länsvis 2000 och 2001

Län	Belopp Genomsnitt- per inv. 2000	Antal bidrag per tusen inv. 2000	Genomsnitt- ligt bidrags- belopp 2000	Belopp per inv. 2001	Antal bidrag per tusen inv. 2001	ligt bidrags- belopp 2001
Stockholms	77	5,9	12 896	84	5,6	14 924
Uppsala	73	7,4	9 896	71	6,4	11 222
Södermanlands	76	7,8	9 777	81	7,4	10 894
Östergötlands	81	5,1	15 794	94	5,3	17 746
Jönköpings	55	4,3	12 783	63	4,7	13 621
Kronobergs	53	4,2	12 597	53	4,1	13 099
Kalmar	77	7,5	10 319	91	7,3	12 364
Gotlands	130	9,2	14 188	163	12,0	13 592
Blekinge	99	7,8	12 729	130	9,8	13 270
Skåne	76	6,3	12 113	81	6,3	12 857
Hallands	70	4,9	14 183	80	4,8	16 734
Västra Götalands	77	6,3	12 323	83	6,1	13 613
Värmlands	88	7,0	12 584	92	6,9	13 370
Örebro	73	8,4	8 713	84	9,2	9 114
Västmanlands	90	6,8	13 236	99	7,4	13 431
Dalarnas	89	8,1	10 981	114	7,9	14 449
Gävleborgs	72	5,7	12 550	72	6,1	11 927
Västernorrlands	111	8,2	13 485	121	7,8	15 661
Jämtlands	70	5,0	13 981	78	4,3	18 253
Västerbottens	107	9,4	11 369	111	9,5	11 648
Norrbottens	118	8,9	13 255	137	9,0	15 242
Riket	80	6,5	12 278	88	6,4	13 628

Tabell 8 Överklaganden av kommunala beslut om bostadsanpassningsbidrag

År	Antal ärenden som kommit in till:		
	Länsrätt	Kammarrätt	Regeringsrätten
1993	199	44	1
1994	277	118	34
1995	312	105	36
1996	300	108	23
1997	324	96	30
1998	340	124	33
1999	308	97	35
2000	319	101	27
2001	329	106	28

Källa: Domstolsverket

Tabell 9 Ändringsfrekvens vid överklaganden

År	Länsrätterna		Kammarrätterna		Regeringsrätten	
	Avgjorda mål (antal)	Andel ändrade (%)	Avgjorda mål (antal)	Andel ändrade (%)	Avgjorda mål (antal)	Andel ändrade (%)
1993	125	23	10	0	0	-
1994	260	21	92	12	11	0
1995	314	18	116	15	53	2
1996	291	19	92	16	30	3
1997	313	19	95	9	20	0
1998	341	19	128	12	21	5
1999	323	23	124	15	38	0
2000	304	20	88	16	37	3
2001	315	22	116	16	21	0

Källa: Domstolsverket

Denna rapport är en sammanställning av kommunernas utgifter för bidrag till bostadsanpassning för år 2001. Den visar att kostnaden jämfört med föregående år har ökat med cirka 10 procent trots att antalet beviljade bidrag inte har ökat. I genomsnitt beviljas 7 bostadsanpassningsbidrag per tusen invånare i kommunen till en kostnad av 93 kronor. Av rapporten framgår dock att det finns stora regionala skillnader i landet.

Boverket

Box 534, 371 23 Karlskrona
Tel: 0455-35 30 00. Fax: 0455-35 31 00
Webbplats: www.boverket.se